

2. Бенава Ш.В. Повышение конкурентоспособности персонала на предприятии. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/povyshenie-konkurentosposobnosti-personala-na-predpriyatii>

3. Брусенцева О.А. Конкурентоспроможність персоналу як складова конкурентоспроможності підприємства. URL: http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/vydannya/visnyk_umo/ekonomika/V_3/%D0%91%D1%80%D1%83%D1%81%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0.pdf

4. Кондаурова И.А. Конкурентоспособность персонала как условие эффективной деятельности предприятия. URL: <http://arbir.ru/miscellany/>

Шапалова А.О.

аспірант,

*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В КРАЇНАХ ЄС

Досить часто питання щодо податкової політики зосереджувались в основному на діяльності великих підприємств. Однак, більшість підприємств складають малі та середні підприємства (МСП), на долю яких в Європейському Союзі припадає 99,8% усіх підприємств та 66,59% загальної зайнятості [1]. Крім того, МСП вважаються основою зростання та інновацій для економіки.

Головними проблемами, з якими стикаються інноваційні МСП пов'язують з нестачею фінансування, конкуренцією та непропорційним регуляторним навантаженням порівняно з великими підприємствами. Привабливе ділове середовище мінімізує вплив цих перешкод і забезпечить рівні умови для підприємств усіх розмірів. Тому, оподаткування є досить важливою складовою нормативної бази, в якій працює бізнес.

Одним із варіантів може бути використання податкових пільг, спеціально орієнтованих на інноваційні МСП. Адекватність податкових стимулів для інноваційних МСП залежить від державних витрат та ефективності стимулів для сприяння інноваційного

розвитку підприємств. Очевидно, що урядова політика у Європі вважає доцільним використання податкових пільг, оскільки саме вони часто застосовуються як в Європі, так і в усьому світі.

Для аналізу податкових пільг МСП спочатку потрібно визначити термін МСП (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення МСП Європейською комісією

Категорія	Кількість працівників	Оборот	Загальний баланс
Мікро	<10	≤ 2 млн. Євро	≤ 2 млн. Євро
Малі	<50	≤ 10 млн. Євро	≤ 10 млн. Євро
Середні	<250	≤ 50 млн. Євро	≤ 43 млн. Євро

Джерело: [2]

МСП Європейською Комісією використовує три кількісні критерії для виділення чотирьох різних класів розміру. Підприємства класифікуються як мікро, малі, середні чи великі за кількістю працівників, річним оборотом та підсумками балансу [2].

В даний час малим та середнім підприємствам в ЄС надано широкий спектр податкових пільг. Крім того, 18 з 27 держав-членів ЄС націлюють податкові пільги саме на МСП [1]. Загалом існує понад 60 режимів. У географічному плані скандинавські та східноєвропейські країни здебільшого утримуються від підтримки МСП через податковий кодекс, тоді як Південна та Західна Європа, здається, більше впевнені у корисності таких заходів. Наприклад, такі країни, як Бельгія, Франція та Іспанія, запровадили безліч стимулів для мікро-, малих та середніх підприємств.

На сьогоднішній день сприятлива податкова політика існує в Угорщині, де зменшується податковий тягар більш ніж на 60%, порівняно з оподаткуванням великих підприємств. Зменшення зумовлене звільненням від сплати місцевого податку та податку на інновації, які доступні для малих та мікропідприємств [3].

Що стосується інших країн, то Латвія, Португалія, Румунія також надають малому бізнесу спрощену систему оподаткування. Ця система базується на обороті, а не на оподаткованому доході, і

замінює кілька зборів одночасно (наприклад, ПДВ, ПДФО та внески на соціальне страхування) [3].

Рис. 1. Основні пільги щодо оподаткування прибутку для малих та середніх компаній в ЄС

Джерело: розроблено автором за даними [3]

Розглянемо існуючі податкові ставки в країнах ЄС (табл. 1).

Таблиця 1

Податкові ставки для бізнесу в ЄС у 2020 році

Країна	ПДФО (%)	Податок на прибуток підприємств (%)
Австрія	55	25
Бельгія	50 (плюс комунальні податки в межах від 0% до 9% від федеральної ставки податку)	25
Болгарія	10	10
Хорватія	стягується за ставками від 0 до 18, залежно від місця проживання платника податків	18 (12% для компаній, які отримують дохід менше 7,5 млн. крон)
Кіпр	35	12,5
Чеська Республіка	15	19
Данія	До 56%	22
Естонія	20	20 (нерозподілений прибуток звільняється від оподаткування)
Фінляндія	55	20
Франція	45, плюс додатковий податок та соціальні доплати	33,33, плюс соціальний внесок
Німеччина	45, плюс доплати	15,825
Греція	До 44, плюс внесок солідарності	24
Угорщина	15	9
Ірландія	40	Торгова корпорація: 12,5 Неторгова корпорація: 25
Італія	43	24
Латвія	31,4	20 (сплачується лише при розподілі прибутку)
Литва	32	15
Люксембург	42, плюс 9% податку на солідарність	24,94
Мальта	35	35
Нідерланди	49,50	25
Польща	32, плюс 4% податку на солідарність з доходу, що перевищує 1 мільйон злотих	19 (9% для компаній з доходом до 1 200 000 євро)

(Закінчення таблиці 1)

Країна	ПДФО (%)	Податок на прибуток підприємств (%)
Португалія	48, плюс додатковий податок на солідарність	21
Румунія	10	16
Словацька Республіка	25	21
Словенія	50	19
Іспанія	45	25
Швеція	20, плюс муніципальний податок	21,4

Джерело: розроблено автором за даними [4]

Найнижчі ставки за ПДФО у Болгарії, Румунії, Хорватії (від 0 до 18%) та за податком на прибуток підприємств у Болгарії, Кіпрі та Угорщині (від 9 до 12,5%). Найвищі ставки за ПДФО у Австрії, Бельгії, Данії (від 50 до 56%) та за податком на прибуток підприємств у Франції та на Мальті, 33,3% та 35% відповідно. Як правило ставка ПДФО у державах-членах ЄС вища за ставку на прибуток підприємств.

Роблячи висновки, можна сказати, що використання податкових стимулів для інноваційних МСП може мати свої переваги, оскільки ефективність стимулювання, ймовірно, зростає, а втрати в податкових надходженнях будуть зменшуватися. Однак важливо зважувати користь від застосування податкових пільг з витратами. Більше того, при розробці податкових стимулів потрібно уникати явних обмежень щодо розміру (порогових значень щодо обороту чи кількості працівників). Натомість, для інноваційних МСП слід застосовувати податкові заходи, які засновані на вхідних даних.

Список використаних джерел:

1. EUROSTAT [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat>

2. Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small, and medium-sized enterprises (2003/361/EC), Official Journal of the European Union, L 124/36, 20 May 2003.

3. Bergner, Sören and Bräutigam, Rainer and Evers, Maria and Spengel, Christoph, The Use of SME Tax Incentives in the European Union (January 15, 2017). ZEW – Centre for European Economic Research Discussion Paper No. 17-006.

4. Worldwide Tax Summaries Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://taxsummaries.pwc.com/>